Ба 40765

ДЗЯРЖАЎНАЯ БІБЛІЯТЭКА БССР ІМЯ В. І. ЛЕНІНА

АРКАДЗЬ КУЛЯШОЎ

Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна

МІНСК 1954

А 40765 бр

ДЗЯРЖАЎНАЯ БІБЛІЯТЭКА БССР ІМЯ В. І. ЛЕНІНА
АДДЗЕЛ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ І БІБЛІЯГРАФІІ

Пісьменнікі БССР
Серыя памятак чытача

АРКАДЗЬ КУЛЯШОЎ

Бібліяграфічная памятка чытача

Бел. аддзел 1994 г.

Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна

МІНСК 1954

Серыя бібліяграфічных памятак «Пісьменнікі БССР» разлічана на шырокія колы чытачоў і на бібліятэкараў масавых бібліятэк. Памяткі ставяць сваёю мэтай дапамагчы бібліятэкарам у іх даведачна-бібліяграфічнай рабоце, звязанай з прапагандай твораў беларускіх пісьменнікаў.

Памятка, прысвечаная двойчы лаўрэату Сталінскай прэміі Аркадзю Куляшову, змяшчае тэкст пастаноў СНК СССР (1946 г.) і Совета Міністраў СССР (1949 г.) аб прысуджэнні яму Сталінскіх прэмій, асноўныя даты жыцця і творчасці паэта, спіс найбольш новых выданняў яго твораў і кароткі спіс крытычных артыкулаў аб творчасці Аркадзя Куляшова.

АРКАДЗЬ КУЛЯШОЎ

АБ ПРЫСУДЖЭННІ СТАЛІНСКІХ ПРЭМІЙ ЗА ВЫДАТНЫЯ РАБОТЫ Ў ГАЛІНЕ МАСТАЦТВА І ЛІТАРАТУРЫ ЗА 1943—1944 гг.

ПАСТАНОВА СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ СССР

Совет Народных Камісараў Саюза ССР пастанаўляе: прысудзіць Сталінскія прэміі за выдатныя работы 1943 і 1944 г г. у галіне:

. . . .

К. Паэзіі

Прэміі першай ступені ў размеры 100 000 рублёў.

1. **КУЛЯШОВУ Аркадзю Аляксандравічу** — за паэму «Сцяг брыгады».

Газ. «Правда» за 27/I-1946 г.

АБ ПРЫСУДЖЭННІ СТАЛІНСКІХ ПРЭМІЙ ЗА ВЫДАТНЫЯ РАБОТЫ Ў ГАЛІНЕ ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА ЗА 1948 г.

ПАСТАНОВА СОВЕТА МІНІСТРАЎ СССР

Совет Міністраў Саюза ССР пастанавіў прысудзіць Сталінскія прэміі за выдатныя работы 1948 года ў галіне:

. . . .

Б. Паэзіі:

Прэміі другой ступені ў размеры 50 000 рублёў.

. . . .

5. **КУЛЯШОВУ Аркадзю Аляксандравічу** за паэму «Новае рэчышча».

Газ. «Правда» за 10/IV-1954 г.

«Хутка будуць называцца — знаю гэта
Комуністамі ўсе людзі на зямлі».

Аркадзь Куляшоў [1]

АСНОЎНЫЯ ДАТЫ ЖЫЦЦЯ І ТВОРЧАСЦІ А. КУЛЯШОВА

1914 6-га лютага 1914 г. у мястэчку Самацеевічы, Касцюковіцкага р-на, Магілёўскай вобласці, у сям'і настаўніка нарадзіўся Аркадзь Аляксандравіч Куляшоў.

1926 Дванаццацігадовым хлопчыкам Аркадзь Куляшоў піша свой першы верш **«Ты мой брат»**, апублікованы ў Клімавіцкай газеце «Наш працаўнік».

1928 Вершы юнага паэта друкуюцца на старонках рэспубліканскіх газет.

1930 Выходзіць першая кніга вершаў маладога паэта **«Росквіт зямлі»** (Мінск, БДВ, 1930).

1931 Аркадзь Куляшоў скончыў Мсціслаўскі педтэхнікум і паступіў у Мінскі педагагічны інстытут.

Напісана першая паэма Аркадзя Куляшова аб імперыялістычнай вайне 1914 года і Кастрыч-

---

[1]) А. Куляшоў. Комуністы. Кніга паэзіі. Мінск, ДВБ, 1951, стар. 9.

ніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі **«Крыўда».** (Пачата аўтарам яшчэ ў 1930 г.)

1932 Выходзяць дзве кнігі вершаў паэта **«Па песню, па сонца»** (Мінск, ДВБ, 1932) і **«Медзі дождж»** (Мінск, ДВБ, 1932).

1933 Напісана і выдана паэма А. Куляшова **«Аманал»** (Мінск, ДВБ, 1933) аб барацьбе совецкіх людзей супроць класавых ворагаў.

1934 Аркадзь Аляксандравіч прынят у члены Саюза Совецкіх пісьменнікаў БССР і з гэтага часу цалкам прысвячае сябе творчай працы.

У 1932 — 1934 г г. працуе ён над паэмай «Гарбун» на тэму класавай барацьбы ў вёсцы аднаўленчага перыяду. (Пазнейшая назва паэмы **«Антон Шандабыла».**)

1935 Выдана асобным выданнем паэма А. Куляшова **«Гарбун»** (Мінск, ДВБ, 1935).

1936 Паэт перакладае на беларускую мову паэму А. С. Пушкіна **«Цыганы»**.

1937 Аркадзь Куляшоў стварае паэму аб мужных совецкіх патрыётах воінах-пагранічніках **«Баранаў Васіль».** Дзяржаўным выдавецтвам БССР выдана паэма А. С. Пушкіна **«Цыганы»** ў перакладзе А. Куляшова на беларускую мову.

1938 Выдан зборнік вершаў А. Куляшова **«Мы жывем на граніцы»** (Мінск, ДВБ, 1938).

1939 У 1938 — 1939 гг. напісана паэма Аркадзя Куляшова **«У зялёнай дуброве»**, у якой выведзен вобраз шчаслівай совецкай дзяўчыны-калгасніцы.

1940 Выходзіць кніга паэзіі Аркадзя Куляшова **«У зялёнай дуброве»** (Мінск, ДВБ, 1940); у перакладзе на рускую мову выдаецца кніжка вершаў **«Дубрава»** (М., ГИХЛ, 1940).

Паэт піша суровую паэму **«Хлопцы апошняй вайны»** аб крывавых намерах імперыялістычных

драпежнікаў і гатоўнасці беларускага народа аддаць сваё жыццё за шчасце сваёй соцыялістычнай Радзімы.

1941 Вышлі з друку ў выданнях для дзяцей паэма А. Куляшова **«Баранаў Васіль»** (Мінск, ДВБ, 1941) і зборнік вершаў і паэм **«Добры чалавек»** (Мінск, ДВБ, 1941).

24 чэрвеня 1941 г. Аркадзь Куляшоў пакінуў Мінск. У гады Айчыннай вайны працуе ў армейскай газеце «Знамя Советов». У франтавых умовах стварае Аркадзь Куляшоў вершы і паэмы аб гераічнай барацьбе совецкага народа супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

1942 У верасні — кастрычніку 1942 г. напісана выдатная паэма Аркадзя Куляшова **«Сцяг брыгады»** аб совецкіх воінах — мужных патрыётах сваёй Радзімы і іх баявых справах у час Вялікай Айчыннай вайны. (За паэму «Сцяг брыгады» А. Куляшоў удастоен у 1946 г. Сталінскай прэміі першай ступені.)

1943 Выдана кніжка **«Сцяг брыгады»** (М., выд. ЦК КП(б)Б «Совецкая Беларусь», 1943), у якую ўвайшла аднайменная паэма і вершы, напісаныя ў пачатку Вялікай Айчыннай вайны.

Зборнік выдаецца таксама ў перакладзе на рускую мову (**«Знамя бригады».** М., Гослитиздат, 1943).

1944 Напісаны паэмы **«Прыгоды цымбал»** (аб партызанскай барацьбе беларускага народа супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў і совецкіх дзецях — удзельніках усенароднай барацьбы), і **«Дом № 24»** (аб адраджэнні жыцця беларускага народа ў сталіцы Беларусі пасля Вялікай Айчыннай вайны).

1945 Выдана кніга вершаў і паэм Аркадзя Куляшова **«На сотай вярсце»** (Мінск, ДВБ, 1945) і паэма **«Прыгоды цымбал»** (Мінск, ДВБ, 1945).

У перакладзе на рускую мову ў серыі «Книга за книгой» выдан зборнік вершаў **«Комсомольский билет».** (М.-Л., Детгиз, 1945.)

1946 У студзені 1946 г. Аркадзю Куляшову была прысуджана Сталінская прэмія першай ступені за паэму «Сцяг брыгады». [1])

У серыі «Школьная бібліятэка» выдана кніга паэта **«Вершы»** (Мінск, ДВБ, 1946); у Маскве ў перакладзе М. Ісакоўскага на рускую мову выданы паэмы **«Знамя бригады»** (М., «Правда», 1946) і **«Цимбалы»** (М.-Л., Детгиз, 1946), а таксама зборнік паэм «Три поэмы» (М., Огиз, 1946).

1947 9-га лютага 1947 г. Аркадзь Куляшоў выбран дэпутатам Вярхоўнага Совета Беларускай ССР. [2])

Паэт перакладае на беларускую мову выдатную эпапею А. С. Пушкіна «Евгений Онегин».

Выданы кнігі Куляшова: **«Выбраныя творы»** (Мінск, ДВБ, 1947. Серыя «Выбраныя творы беларускай совецкай літаратуры 1917—1947 гг.») і **«Паэмы»** (Мінск, ДВБ, 1947). У перакладзе на рускую мову вышла кніга вершаў **«Стихотворения»** (М., Сов. писатель, 1947).

1948 Напісана паэма **«Новае рэчышча»** аб комуністычным будаўніцтве ў беларускай вёсцы. (Паэма ўдастоена ў 1949 г. Сталінскай прэміі другой ступені).

У серыі «Школьная бібліятэка» выдана кніга **«Выбраныя вершы і паэмы»** (Мінск, ДВБ, 1948 г.);

---

[1]) Гл. газ. «Правда» за 27/I-1946 г.
[2]) Гл. газ. «Звязда» № 33 за 13/II-1947 г.

таксама для дзяцей вышла паэма **«Прыгоды цымбал»** (Мінск, ДВБ, 1948).

У перакладзе на рускую мову выдана кніга вершаў Аркадзя Куляшова **«Коммунисты»**, выданая ў арыгінале толькі ў 1949 г.

1949 Да 30-годдзя БССР (1 студзеня 1949 г.) Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 30 снежня 1948 г. Аркадзь Куляшоў узнагароджаны ордэнам Леніна. [1]

У красавіку 1949 года паэту прысуджана Сталінская прэмія другой ступені за паэму **«Новае рэчышча»**. [2]

Напісана паэма **«Простыя людзі»** аб адзінстве інтарэсаў простых савецкіх людзей і простых людзей усяго свету.

Выдана кніга вершаў **«Комуністы»** (Мінск, ДВБ, 1949), у якую ўвайшла і паэма **«Новае рэчышча»**. Дзяржаўнае выдавецтва БССР выдае **«Евгения Онегина»** А. С. Пушкіна ў перакладзе А. Куляшова на беларускую мову.

1950 Напісана паэма **«Толькі ўперад»** аб гераічнай савецкай моладзі.

1951 25 лютага 1951 г. Аркадзь Куляшоў выбран дэпутатам Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. [3]

На працягу года паэтам даапрацавана паэма **«Песня аб слаўным паходзе»** (напісана ў 1935 г.) аб Кастрычніцкай рэвалюцыі і падзеях грамадзянскай вайны на тэрыторыі Беларусі.

Вышлі наступныя кнігі Аркадзя Куляшова: зборнік паэтычных твораў **«К о м у н і с т ы»** (Мінск, ДВБ, 1951), дапоўнены ў параўнанні з аднаймен-

---

[1]) Гл. газ. «Звязда» № 1 за 1/I-1949 г.
[2]) Гл. газ. «Правда» за 10/IV-1949 г.
[3]) Гл. газ. «Звязда» № 44 за 28/II-1951 г.

ным выданнем 1949 г. новымі вершамі і паэмамі 1949 — 1950 гг.; паэма **«Новае рэчышча»** (Мінск, ДВБ, 1951); зборнік **«Выбраныя творы»** (Мінск, ДВБ, 1951), які адлюстроўвае ўвесь папярэдні творчы шлях паэта.

1952 У серыі бібліятэчкі «Огонька» выдана на рускай мове кніжка **«Только вперёд»** (М., «Правда», 1952), якая змяшчае вершы і аднайменную паэму.

1953 Напісана і апублікована ў часопісе «Полымя» (1953 г., № 3) аповесць у вершах **«Граніца».** Аповесць перакладзена Міхаілам Ісакоўскім на рускую мову і змешчана ў часопісе «Новый мир» № 8 за 1953 г.

1954 На Мінскай VIII абласной партыйнай канферэнцыі Аркадзь Аляксандравіч Куляшоў выбран дэлегатам на XXI з'езд КП Беларусі. [1])

10 — 13 лютага 1954 г. удзельнічаў у рабоце XXI з'езда КПБ.

Выдана даапрацаваная аўтарам аповесць у вершах «Граніца» (Мінск, ДВБ, 1954).

---

[1]) Газ. «Мінская праўда» № 26 за 5/II 1954 г.

«Не выстаяць бомбе ў змаганні
З сям'ёю братэрскай, згоднай.
Што значыць яна ў параўнанні
З вялікаю сілай народнай!»

Аркадзь Куляшоў [1])

КНІГІ А. КУЛЯШОВА

1. **Выбраныя творы.** Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1951, 540 стар., 10 000 экз., 20 руб.

Найбольш поўны зборнік выбраных твораў Аркадзя Куляшова, які адлюстроўвае ўвесь творчы шлях паэта.

У першы раздзел кнігі ўваходзяць выбраныя вершы 1934 — 1950 гг.

Раздзел «Паэмы» складаюць наступныя эпічныя творы паэта 1937 — 1951 гг.: «Баранаў Васіль» (1937), «У зялёнай дуброве» (1938 — 1939), «Хлопцы апошняй вайны» (1940), «Сцяг брыгады» (1942), «Прыгоды цымбал» (1944), «Дом № 24» (1944), «Простыя людзі» (1949), «Новае рэчышча» (1948), «Толькі ўперад» (1950) і «Песня аб слаўным паходзе» (1935 — 1951).

Апошнім раздзелам змешчаны раннія творы Аркадзя Куляшова: вершы 1927 — 1934 г. г. і паэмы «Крыўда» (1930 — 1931), «Антон Шандабыла» («Гарбун», 1932 — 1934).

Уступны артыкул аб літаратурнай дзейнасці Аркадзя Куляшова напісан **М. Клімковічам.**

2. **Комуністы.** Вершы, Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1949, 119 стар., 6000 экз., 5 руб. 50 кап.

---

[1]) А. Куляшоў. «Комуністы», Мінск, ДВБ, 1949, стар. 12.

У зборнік увайшлі выбраныя вершы паэта пасляваеннага часу і ўдастоеная Сталінскай прэміі паэма «Новае рэчышча».

З даваенных твораў змешчан верш 1940 г. «Мая Бяседзь», у якім аўтар выказвае свой погляд на жыццё, на мэты і абавязкі савецкага чалавека.

3. Комуністы. Кніга паэзіі. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1951, 266 стар., 10 000 экз., 8 руб.

Папоўненае перавыданне папярэдняга зборніка. Кніга дапоўнена паэмамі «Толькі ўперад» (1950), «Простыя людзі» (1949), «Песня аб слаўным паходзе» (1935 — 1951 гг.) і вершамі: «Слова аб правадыру народаў», «Спяваючы гімн комуністаў», «Балада аб жывой газеце» і «Я не заўважыў...».

4. Новае рэчышча. Паэма. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1951, 61 стар., 4000 экз., 2 р. 75 кап.

Паэма (1948) аб комуністычным будаўніцтве ў беларускай вёсцы. Паэма ўдастоена Сталінскай прэміі 2-й ступені.

5. Граніца. Аповесць у вершах. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1954, 106 стар., 8000 экз., 3 руб. 35 кап. у пераплёце.

6. Вершы і паэмы. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1948, 215 стар., (Б-ка школьніка). 30 000 экз., 4 руб. 50 кап., пераплёт 50 кап.

У кнізе змешчаны выбраныя вершы 1935 — 1945 гадоў і паэмы «У зялёнай дуброве» (1938 — 1939), «Баранаў Васіль» (1937), «Сцяг брыгады» (1942), «Прыгоды цымбал» (1944) і «Дом № 24» (1944).

7. Прыгоды цымбал. Паэма, Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, рэд. дзіцячай літ-ры, 1948, 69 стар. з іл., 8000 экз., 1 руб. 50 кап.

Упершыню выдана ў 1945 г.

8. Выбраныя творы. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1947, 318 стар., (Выбраныя творы беларускай савецкай літаратуры 1917 — 1947). 8000 экз., 8 руб., пераплёт 1 руб. 50 кап.

У кнігу ўвайшлі выбраныя вершы 1927 — 1946 гг. і паэмы 1934 — 1946 гг. З паэм прадстаўлены наступныя: «Антон Шандабыла» («Гарбун», 1932 — 1934), «Песня аб разведчыках» (1935 — 1937), «У зялёнай дуброве» (1938 — 1939), «Хлопцы апошняй вайны» (1940) і «Сцяг брыгады» (1942).

Уступны артыкул прысвечан аналізу творчасці Аркадзя Куляшова. У канцы змешчана бібліяграфія твораў пісьменніка.

9. **Паэмы.** Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1947, 153 стар., 8000 экз., 4 руб.

У кнізе змешчаны паэмы «Сцяг брыгады» (1942), «Прыгоды цымбал» (1944) і «Дом № 24» (1944).

10. **Вершы.** Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, рэд. дзіцяч. літ-ры, 1946, 207 стар., (Школьная б-ка), 15000 экз., 6 руб.

Выбраныя вершы 1929 — 1945 гг. аб'еднаны ў наступныя чатыры раздзелы: З кнігі «Па песню, па сонца» (1932 г.); З кнігі «Мы жывём на граніцы» (1938); З кнігі «У зялёнай дуброве» (1940); «1940 — 1945».

11. **На сотай вярсце.** Вершы і паэмы. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1945, 184 стар., 8000 экз., 17 руб.

Выбраныя вершы і паэмы 1937 — 1944 гг. З паэм змешчаны наступныя: «У зялёнай дуброве» (1938 — 1939), «Песня аб разведчыках» (1935 — 1937), «Хлопцы апошняй вайны» (1940, урывак з паэмы), «Сцяг брыгады» (1942) і «Дом № 24» (1944).

12. **Сцяг брыгады.** Паэма і вершы. М., Выд-ва ЦК КП(б)Б «Савецкая Беларусь», 1943, 79 стар., 10 000 экз., 3 руб.

«Ляці-ж ты, ляці, маё слова,
Да гораў далёкіх, краін.
За мір і за шчасце змагайцеся,
Працоўныя ўсіх краін!»

Аркадзь Куляшоў [1])

ТВОРЫ АРКАДЗЯ КУЛЯШОВА Ў ПЕРАКЛАДЗЕ НА РУСКУЮ МОВУ

1. **Стихотворения.** Баллады. Поэмы. Перев. с белорусского. М., Гослитиздат, 1953, 376 стр., 25000 экз., 10 руб. 55 коп. в переплёте.

2. **Только вперед.** Стихи и поэмы. Перев. с белорусского. М., «Правда», 1952, 38 стр., (Б-чка «Огонек» № 40), 150000 экз., 50 коп.

3. **Коммунисты.** Стихи. Минск, Госиздат БССР, 1948, 109 стр., 4000 экз., 5 руб. 50 коп.

4. **Коммунисты.** Книга вторая. Минск, Госиздат БССР, 1950, 120 стр., 10000 экз., 3 руб. 20 коп.

5. **Избранное.** Перевод с белорусского **М. Исаковского.** М., Сов. писатель, 1948, 238 стр., (Б-ка избранных произведений советской литературы 1917 — 1947), 25000 экз., 10 руб.

6. **Стихотворения.** Перевод с белорусского **М. Исаковского.** М., Советский писатель, 1947, 128 стр., 10000 экз., 5 руб. 50 коп.

---

[1]) А. Куляшоў. Выбраныя творы. Мінск, ДВБ, 1951, стар. 127.

КРЫТЫЧНАЯ ЛІТАРАТУРА АБ ТВОРЧАСЦІ А. КУЛЯШОВА

Перкін Н. С. Аркадзь Куляшоў. Паэтычная творчасць. Мінск, выд-ва Акадэміі навук БССР, 1951, 203 стар. (Акадэмія навук БССР. Ін-т літаратуры і мастацтва), 8000 экз., 8 руб.

* * *

Исаковский М. «Знамя бригады». «Литературная газета» за 27/I-1946 г.

Твардовский А. Поэма Аркадия Кулешова («Знамя бригады»). Ж. «Знамя», 1946, № 4, стр. 167 — 182.

Книпович Е. Новое русло. В кн. «Новые успехи советской литературы». М., «Сов. писатель», 1949, стр. 344 — 355.

Панчанка П. «Комуністы» А. Куляшова. Газ. «Літаратура і мастацтва» за 12/III-1949 г.

Андреев А. От имени простых людей. В кн. «Оружие мира». Л., «Сов. писатель», 1951, стр. 196 — 212.

Бур'ян Б. Аб паэтычным майстэрстве А. Куляшова. Ж. «Полымя» 1951, № 12, стар. 104 — 122.

Кучар А. Аркадзь Куляшоў. У кн. **А. Кучар** — Літаратурна-крытычныя артыкулы. Мінск, ДВБ, 1953, стар. 387 — 451.

ЗМЕСТ

Пастановы Совета Народных Камісараў СССР 1946 г. і Совета Міністраў СССР 1949 г. аб прысуджэнні Сталінскіх прэмій (Вытрымкі) 5

Асноўныя даты жыцця і творчасці А.Куляшова 7

Кнігі А. Куляшова 13

Творы А. Куляшова ў перакладзе на рус. мову 16

Крытычная літаратура аб творчасці А. Куляшова 17

Склала *Н. Ватацы*
Рэдактар *Р. Казуноў*
Тэхрэдактар *П. Сцержанаў*
Карэктар *Я. Плесанава*

Падпісана ў набор 18/VIII-1954 г. Падпісана да друку 25/IX-1954 г. АТ 04180. Тыраж 2000 экз. Папера 70×108 1/32. Аўт. арк. 0,52. Вуч.-выд. арк. 0,54. Пап. арк. 0,312. Друк. арк. 0,856. Цана 25 кап.
Зак. 585.

Друкарня імя Сталіна, Мінск, праспект імя Сталіна, 105.

Бел. аддзел
Аўтамат.

Цана 25 кап.

BU0000001446706

БССР
імені
ЛЕНІНА